

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 22.3.2006
KOM(2006) 136 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI BEI
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI**

**AUGIMO IR UŽIMTUMO PARTNERYSTĖS ĮGYVENDINIMASPAVERSTI
EUROPĄ ĮMONIŲ SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖSPAVYZDŽIU**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI BEI EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI

AUGIMO IR UŽIMTUMO PARTNERYSTĖS ĮGYVENDINIMASPAVERSTI EUROPA ĮMONIŲ SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖSPAVYDŽIU

1. ĮVADAS

Įmonių socialinė atsakomybė (ISA) yra sąvoka, kurią pasitelkdami verslininkai savanoriškai įtraukia socialinius ir aplinkosauginius klausimus į savo įmonių veiklą ir į santykius su suinteresuotosiomis šalimis¹. Pavyzdžiui, sprendama socialines reikmes, įmonė nusprendžia neapsiriboti būtiniausiais teisiniais reikalavimais ir įsipareigojimais, kurie numatyti kolektyvinėse sutartyse. Įmonių socialinė atsakomybė (ISA) suteikia galimybę didelėms ir mažoms įmonėms kartu su suinteresuotosiomis šalimis derinti ekonominius, socialinius ir aplinkosaugos tikslus. Todėl ISA tampa vis svarbesne sąvoka tiek visame pasaulyje, tiek pačioje ES, nes ji yra diskusijos apie globalizaciją, konkurencingumą ir tvarumą dalis. ISA rėmimas Europoje rodo, kad atsirado poreikis ginti bendrąsias vertybes ir didinti solidarumą bei sanglaudą.

Po Antrojo Pasaulinio karo didžiojoje pasaulio dalyje įsivyravo rinkos ekonomika. Nors verslui ji suteikė naujų galimybių, atitinkamai ji lemia savanoriško ribojimo ir mobilizacijos poreikį iš verslo bendruomenės pusės siekiant socialinio stabilumo ir modernių demokratinių visuomenių gerovės. Be to, dabar Europos Sąjungos darbotvarkėje svarbią vietą užima geresnis reglamentavimas ir verslumo kultūros skatinimas, ir tai patvirtino Komisijos 2006 m. metinė augimo ir užimtumo pažangos ataskaita². Atsižvelgdama į atnaujintą Lisabonos augimo ir užimtumo partnerystę, Komisija yra įsipareigojusi skatinti Europos ūkio konkurencingumą. Savo ruožtu, ji ragina Europos verslo bendruomenę viešai pademonstruoti savo įsipareigojimą remti tvarų vystymąsi, ekonominį augimą bei kurti daugiau geresnių darbo vietų ir labiau įsipareigoti palaikyti ISA, įskaitant bendradarbiavimą su kitomis suinteresuotosiomis šalimis. Labiau nei kada nors anksčiau Europai reikia aktyvių verslininkų, teigiamo požiūrio į verslumą ir pasitikėjimo verslu. Europoje reikia sukurti tokią visuomeninę aplinką, kurioje verslininkai būtų vertinami ne tik todėl, kad jie gauna gerą pelną, bet ir todėl, kad jie ženkliai prisideda sprendžiant tam tikras socialines problemas.

Todėl Komisija yra pasiryžusi suteikti daugiau politinio svorio ISA, pripažinti ir skatinti Europos įmonių dedamas pastangas šioje srityje. ISA yra iš esmės savanoriška verslo iniciatyva, todėl papildomi įsipareigojimai ir administraciniai reikalavimai verslui duotų priešingą rezultatą ir prieštarautų geresnio reguliavimo principams. Pripažindama, kad įmonės yra pagrindiniai ISA dalyviai, Komisija nutarė, kad geriausias būdas savo tikslams pasiekti yra glaudžiau bendradarbiauti su Europos verslu, ir todėl skelbia apie savo paramą Europos aljansui už ISA, mintį šiam sumanymui davė aktyviai ISA remiančios įmonės. Šis Aljansas yra atviras Europos įmonių aljansas, ir jį remti kviečiamos visos įmonės – ir didelės, ir mažos. Jis suteikia politinę globą naujoms arba esamoms didelių, mažųjų ir vidutinių įmonių bei suinteresuotųjų šalių ISA iniciatyvoms. Aljansas nėra teisinis dokumentas, ir jo nepasirašys

¹ KOM(2001) 366, galutinis.

² KOM(2006) 30, galutinis.

nei įmonės, nei Komisija ar kita valstybinė institucija. Tai yra politinis procesas, kuriuo siekiama ĮSA įdiegti Europos įmonėse.

Paramą naujam Aljansui reikėtų suprasti kaip pagrindinį platesnės partnerystės aspektą, kurį Komisija norėtų plėtoti su visomis suinteresuotosiomis šalimis, susijusiomis su ĮSA. Pateikdama šį komunikatą, Komisija remiasi kelerius metus vykusiais viešaisiais debatais ir konsultacijomis su suinteresuotosiomis šalimis, visų pirma atsižvelgdama į Europos įvairių suinteresuotųjų šalių forumą dėl ĮSA, 2004 m. pateikusi baigiamąją ataskaitą. Komisija ir toliau mano, kad dialogas su suinteresuotosiomis šalimis ir tarp jų pačių yra labai svarbus, ir siūlo atgaivinti reguliarius susitikimus įvairių suinteresuotųjų šalių forume siekiant nuolat stebėti, kaip Europos Sąjungoje daroma pažanga dėl ĮSA.

2. ĮSA REMIANT TVARŲ AUGIMĄ IR KURIANT DAUGIAU GERESNIŲ DARBO VIETŲ

Tvarus augimas ir geresnių darbo vietų kūrimas yra du uždaviniai, kuriuos dabar turi spręsti ES pasaulinės konkurencijos ir senėjančios visuomenės sąlygomis, kad išsaugotų Europos visuomenės modelį, pagrįstą vienodomis galimybėmis, aukšta gyvenimo kokybe, socialine integracija ir sveika aplinka. Dėl šios priežasties Komisija paragino atnaujinti Lisabonos darbotvarkę ir 2005 m. vasarį paskelbė apie Augimo ir užimtumo partnerystės pradžią, o 2005 gruodį atnaujino Tvaraus vystymosi strategiją. Dėl šios priežasties 2005 m. Hemptono Rūmuose vykusiam valstybių ir vyriausybių vadovų neoficialiame susitikime buvo raginama ieškoti naujų atsakymų sprendžiant konkurencijos klausimą ir tuo pačiu išlaikant europietiškas vertybes.

Atnaujintosios Lisabonos strategijos tikslas – skatinti augimą ir užimtumą užtikrinant tvarų vystymąsi, kuris tebėra visaapimantis ilgalaikis Europos Sąjungos tikslas. Įgyvendinant Lisabonos strategiją ir užtikrinant tvarų augimą pagrindinis vaidmuo tenka įmonėms – ekonominio augimo, darbo vietų kūrimo ir naujovių varomajai jėgai.

Būtina, kad Europos verslininkai darytų tai, ką geriausiai sugeba: tiektų prekes ir teiktų paslaugas, užtikrinančias visuomenei pridėtinę vertę, ir remdamiesi verslumu bei kūrybingumu siektų vertės ir kurtų darbo vietas. Tačiau Europai neužtenka paprastų verslo įmonių, jai reikia socialiai atsakingų verslo įmonių, kurios prisiimtų savo atsakomybės dalį už Europos reikalų būklę. 2005 m. kovo mėn. pavasario Vadovų Taryboje Komisija pripažino, kad ĮSA „gali tekti pagrindinis vaidmuo užtikrinant tvarų vystymąsi ir tuo pačiu didinant Europos naujovių potencialą ir konkurencingumą“³. Socialinėje darbotvarkėje⁴ Komisija paskelbė, kad, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir suinteresuotosiomis šalimis, ji pristatys kitas iniciatyvas, skatinančias vystymąsi ir ĮSA skaidrumą. Atnaujintoje Tvaraus vystymosi strategijoje⁵ Komisija ragina „įmonių vadovus ir kitas pagrindines suinteresuotąsias šalis Europoje kartu su politiniais vadovais skubiai apsvarstyti vidurio laikotarpio ir ilgalaikę politiką, būtiną tvariam vystymuisi, ir imtis ambicingų komercinių veiksmų, neapsiribojančių galiojančiais būtiniausiais teisiniais reikalavimais.“

2005 m. kovą Europos Taryba pabrėžė, kad „siekiant skatinti investicijas ir sukurti verslui ir darbui patrauklią aplinką, Europos Sąjunga privalo baigti kurti vidaus rinką ir sukurti verslui palankesnę reguliavimo aplinką.“ Integruotose vystymosi ir užimtumo gairėse (2005–2008)

³ KOM(2005) 24, galutinis.

⁴ KOM(2005) 33, galutinis.

⁵ KOM(2005) 658, galutinis.

Taryba rekomendavo, kad valstybės narės turėtų „*skatinti įmones kurti bendrą socialinę atsakomybę*.“ Per debatus dėl ĮSA Europos Parlamentas pateikė vertingų pastabų, visų pirma 2002 m.⁶ ir 2003 m.⁷ rezoliucijose.

Tokiomis aplinkybėmis Komisija išnagrinėjo ES mastu atliktą darbą ĮSA srityje, kad galėtų suderinti savo poziciją su Augimo ir užimtumo strategijoje numatytais darbo metodais ir iškeltais prioritetais. Komisija mano, kad remiant tvarų vystymąsi ir Augimo bei užimtumo strategiją įmonių potencialą galima ir būtina dar geriau naudoti. Siekdama išlaikyti 2006 m. metinės augimo ir užimtumo pažangos ataskaitos principą ir prioritetines sritis, Komisija ragina Europos įmones „judėti sparčiau“ ir didinti savo įsipareigojimą ĮSA. Tokiu būdu Komisija yra pasiryžusi kurti palankesnę aplinką visiems ĮSA dalyviams ir kartu su visomis suinteresuotosiomis pusėmis nagrinėti ĮSA potencialą siekdama užtikrinti Europos visuomenės vystymąsi.

ĮSA nėra panacėja, ir negalima tikėtis, kad vien tik ji užtikrins šiuos rezultatus. ĮSA nėra viešosios politikos pakaitalas, bet ji gali padėti siekiant ne vieno viešosios politikos tikslo, pvz.:

- Labiau integruotos darbo rinkos ir didesnis socialinės integracijos laipsnis, kadangi įmonės aktyviai renkasi darbuotojus iš socialiai remtinų grupių;
- Investicijos į įgūdžių formavimą, visą gyvenimą trunkantį mokymąsi, įsidarbinimo galimybes, kurios yra būtinos norint užtikrinti konkurencingumą pasaulinėje žinių ekonomikoje ir spręsti senėjančios visuomenės Europoje problemą;
- Visuomenės sveikatos gerinimas, kurį lemia savanoriška įmonių veikla tokiose srityse kaip maisto ir netoksinių chemikalų pardavimas bei ženklavimas;
- Didesnis naujovių, visų pirma padedančių spręsti visuomenines problemas, diegimo laipsnis – tai užtikrinti padėtų aktyvesnis bendradarbiavimas su išorės suinteresuotosiomis pusėmis ir išradimams palankesnė darbinė aplinka;
- Tikslingesnis gamtos išteklių naudojimas ir taršos mažinimas visų pirma dėl investicijų į ekologines naujoves ir savanoriškų aplinkos valdymo sistemų bei ženklavimo;
- Geresnis verslo ir verslumo įvaizdis visuomenėje, padedantis formuoti teigiamą požiūrį į verslumą;
- Žmogaus teisių, aplinkosaugos ir pagrindinių darbo standartų, ypač besivystančiose šalyse, užtikrinimas;
- Skurdo mažinimas ir pažanga siekiant tūkstantmečio plėtros tikslų.

⁶ P5_TA(2002)0278

⁷ P5_TA(2003)0200

3. PAVERSTI EUROPA ĮSA PAVYZDŽIU

ĮSA srityje pasiekta daug pažangos nuo tada, kai Lisabonos Taryba 2000 m. kovą paragino įmones kreipti daugiau dėmesio į socialinę atsakomybę. Žaliojoje knygoje (2001 m.)⁸, 2002 m.⁹ komunikate ir steigiant įvairių suinteresuotųjų šalių ES forumą dėl ĮSA (ĮSA forumas) buvo pažymėta, kad šioje srityje pasiekta didelės pažangos.

Į ĮSA forumą susibūrė verslo, profsajungų ir pilietinės visuomenės atstovai, o Komisijai tenka katalizatoriaus vaidmuo. Komisija pritaria Forumo darbui ir 2004 m. birželio baigiamajai ataskaitai ir sutinka su suinteresuotosiomis šalimis, kad, jeigu minėti dalyviai tinkamai įgyvendintų ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, ĮSA sustiprėtų ir Europoje, ir visame pasaulyje. Forumas sulaukė didelio dalyvio pritarimo, tačiau antra vertus išaiškėjo dideli verslo atstovų ir verslui nepriklausiančių suinteresuotųjų šalių nuomonių skirtumai. Susiformavo bendra europinė nuomonė apie tai, kas yra ĮSA, remiantis Komisijos ĮSA apibrėžtimi: tai yra *sąvoka, kurią pasitelkdami verslininkai savanoriškai įtraukia socialinius ir aplinkosauginius klausimus į savo įmonių veiklą ir į santykius su suinteresuotosiomis šalimis*. ĮSA forumas patvirtino šią apibrėžtį ir toliau nagrinėjo jos aprėptį bei ribas. Forume buvo pasiektas susitarimas dėl būtinybės toliau skleisti informaciją ir didinti kompetenciją. Tačiau susitarimo nebuvo pasiekta tokiais klausimais kaip įmonių ataskaitų rengimas ar europinių ĮSA standartų būtinybė.

Per pastaruosius kelerius metus atsirado daugiau žinių apie ĮSA, apie ją buvo vis daugiau kalbama, ir vis daugiau jos buvo imamas, ir iš dalies tai nulėmė ne tik ĮSA forumas, bet ir Komisijos remiama veikla. Tuo pat metu įmonės ir kitos suinteresuotosios šalys vykdė iniciatyvas ĮSA vystyti Europoje ir visame pasaulyje. Socialinis dialogas visada buvo veiksminga priemonė ĮSA iniciatyvoms remti, ypač sektorių lygiu, o Europos darbo taryba taip pat atliko konstruktyvų vaidmenį kaupiant ĮSA patirtį.

Nepaisant to, reikia, kad Europos įmonės plačiau prisiimtų ĮSA ir ją strategiškai integruotų. Reikia toliau stiprinti darbuotojų, jų atstovų ir profsajungų vaidmenį ĮSA plėsti ir imtis. Didesnį vaidmenį turėtų vaidinti NVO, vartotojai ir investuotojai skatinant atsakingumą versle ir už jį atlyginant. Visų lygių valstybinės institucijos turėtų toliau derinti savo politiką, kad ji atitiktų tvarų vystymąsi, ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą.

ES ilgalaikio klestėjimo, solidarumo ir saugumo vizija apima ir pasaulinį lygmenį. Komisija pripažįsta ryšį tarp ĮSA paplitimo Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje ir mano, kad Europos bendrovės turi jausti atsakomybę visur, kur bebūtų įsisteigusios, ir vadovautis europinėmis vertybėmis ir tarptautiniu mastu pripažintomis normomis bei standartais.

Komisija svarstė, kaip geriausia suteikti naują impulsą ir paversti Europą ĮSA pavyzdžiu. Ji išnagrinėjo ĮSA forumo baigiamąją ataskaitą ir į suinteresuotųjų šalių nuomonę, kuri neįtraukta į tą ataskaitą. Iškilo uždavinys rasti naują būdą, kuris paskatintų daugiau įmonių imtis ĮSA, kadangi jos yra pagrindinės šios srities dalyvės.

⁸ KOM(2001) 366, galutinis.

⁹ KOM(2002) 347, galutinis.

4. EUROPOS ALJANSAS UŽ ĮSA

Todėl Komisija remia Europos aljansą už ĮSA, apibūdintą prie šio komunikato pridedamame dokumente. Aljansas suteikia politinę globą naujoms arba esamoms didelėms, mažoms ir vidutiniams įmonėms bei suinteresuotųjų šalių ĮSA iniciatyvoms.

Aljansas yra atviras, ir jį remti kviečiamos visos įmonės – ir didelės, ir mažos. Aljansas nėra teisinis dokumentas, ir jo nepasirašys nei įmonės, nei Komisija ar kita valstybinė institucija. Paramą Aljansui pareikšti galima be jokių oficialių reikalavimų, ir Europos Komisija nesudarys jį remiančių bendrovių sąrašo. Prie Aljanso veiklos Komisija prisidės toliau remdama ĮSA pagal šio komunikato 5 skyriuje nurodytus punktus. Tačiau Komisijai tai nesuteikia jokių naujų finansinių įsipareigojimų.

Komisija tikisi, kad Aljansas padarys didelę įtaką Europos įmonių požiūriui į ĮSA ir paskatins jas teigiamai spręsti socialines ir aplinkosaugos problemas. Jis turėtų sudaryti sąlygas naujoms partnerystėms ir naujoms galimybėms, kurios padės suinteresuotosioms šalims skatinti ĮSA, ir todėl aljansas yra priemonė Europos įmonių ir su jomis susijusių dalyvių resursams ir gebėjimams telkti. Savanoriškas Europos įmonių įsipareigojimas Aljansui ir Komisijos pagalba vykdant savo politiką ir priemones tam tikrais atvejais sustiprins ĮSA plėtotę Europos Sąjungoje ir užsienyje. Aljanso rezultatus reikėtų vertinti kaip savanorišką verslininkų indėlį siekiant atnaujintos Lisabonos strategijos ir Tvaraus vystymosi strategijos tikslų. Tačiau rezultatai priklausys nuo suinteresuotųjų šalių aktyvumo, todėl jos kviečiamos visapusiškai išnaudoti Aljanso teikiamas galimybes.

Siekdama padidinti ĮSA skaidrumą, jos įtaką ir patikimumą, Komisija ragina įmones remti Aljansą, kad informacija apie ĮSA būtų prieinama visoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant vartotojus, investuotojus ir visuomenę. Ypač didelės įmonės turėtų stengtis pateikti ĮSA strategiją, su ja susijusias iniciatyvas ir rezultatus ar patirtį taip, kad visuomenė galėtų lengvai su jais susipažinti. Be to, Komisija toliau rems suinteresuotąsias šalis stiprindama jų pajėgumus vertinti ĮSA praktiką.

Komisija pripažįsta, kad be aktyvios ne verslo atstovų paramos ir konstruktyvios kritikos ĮSA nesuklestės. Komisijos parama Aljansui nepakeis tolesnio dialogo su visomis suinteresuotosiomis šalimis. Komisija neatsisako įsipareigojimo skatinti tokį dialogą, įskaitant reguliarius kontrolinius susitikimus įvairių suinteresuotųjų šalių forume.

5. SIŪLOMI VEIKSMAI, SKATINANTYS IMTIS ĮSA

Remdama ĮSA, Komisija skirs didelį dėmesį tokiems aspektams:

- **Informacijos sklaidai ir patirties mainams.** Komisija skleis informaciją apie ĮSA ir, vystantis ĮSA, skatins patirties mainus, ypač didelį dėmesį skirdama MVĮ ir valstybėms narėms, kuriose ĮSA sąvoka yra mažiau žinoma, taip pat stojančiosioms šalims ir šalims kandidatėms. Savo veiklą ji vykdys stiprindama bendradarbiavimą su įmonėmis ir atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant nacionalines ir regionines valdžios institucijas. Komisija toliau rems savanoriškas aplinkosaugos priemones, pvz., aplinkos valdymo ir ekologinio ženklo sistemas. Bus remiamos kitos iniciatyvos, kurių tikslas – informuoti piliečius apie socialines ir aplinkosaugos problemas ir apie poveikį, kurį turi vartojimas ir investicijos.

- **Įvairių suinteresuotųjų šalių iniciatyvų rėmimui.** Įtraukiant suinteresuotąsias šalis, užtikrinamas ĮSA iniciatyvų veiksmingumas, ir todėl Komisija rengs reguliarius kontrolinius susitikimus įvairių suinteresuotųjų šalių forume. Skleisdama informaciją apie ĮSA ir stiprindama jos patikimumą, Komisija toliau remis ir skatins suinteresuotųjų šalių, įskaitant socialinius partnerius ir NVO, ĮSA iniciatyvas, visų pirma atskiruose sektoriuose. Vienas tokių iniciatyvų pavyzdys yra Europos mitybos programa. Šiuo požiūriu yra svarbūs socialinio dialogo sektoriuose komitetai.
- **Bendradarbiavimui su valstybėmis narėmis.** Europoje plačiai pritariama ĮSA apibrėžimui, nors tikslus jos pobūdis ir ypatybės įvairiose šalyse ir kultūrose skiriasi. Be to, skatindamos imtis ĮSA, valstybės narės gali pasinaudoti įvairiomis priemonėmis. Todėl svarbus Komisijos ĮSA politikos aspektas yra bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir stojančiosiomis šalimis, ypač su aukšto rango nacionalinių atstovų grupe, sudaryta ĮSA klausimams spręsti. Valstybėse narėse ĮSA skatinti būtų galima regioniniu lygiu, ypač tai pasakytina apie MVĮ.
- **Vartotojui skirtai informacijai ir skaidrumui.** Vartotojai yra didelė jėga, skatinanti atsakingą gamybą ir verslininkų atsakingumą. Jie kritiškai renka ir taip skatina gerus produktus ir geras bendroves. Šiuo metu vartotojams trūksta informacijos apie prekių ir paslaugų socialinį ir aplinkosaugos poveikį, taip pat informacijos apie tiekimo grandinę. Bendradarbiaudama su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, Komisija toliau nagrinės savanoriškų veiksmų būtinybę siekiant užtikrinti skaidrumą ir vartotojams skirtą informaciją, įskaitant visuomenės sveikatos klausimus.
- **Moksliniams tyrimams.** Būtina plėsti tarpdalykinius tyrimus ĮSA srityje, visų pirma tokius aspektus: ĮSA, konkurencijos ir tvaraus vystymosi ryšiai makro ir mezo lygiu; ĮSA veiksmingumas siekiant socialinių ir aplinkosauginių tikslų; naujovės, įmonių valdymas, darbiniai santykiai ir tiekimo grandinė. ĮSA, kurios imasi MVĮ, yra savaime svarbi tyrimų tema, tačiau ją reikėtų deramai įtraukti į kitas ĮSA tyrimų sritis. Be to, reikėtų daugiau tyrinėti procesų, prekių ir paslaugų galiojimo socialinį poveikį. Remdamasi keturiais ĮSA tyrimų projektais, kurie finansuojami iš Šeštosios pagrindų programos, Komisija nagrinės galimybes remti kitus ĮSA tyrimus pagal būsimą Septintąją pagrindų programą.
- **Švietimui.** Kad ĮSA taptų pagrindine įmonių praktika, būtina didinti būsimųjų verslininkų, verslo vadovų, bendrovių administratorių ir darbuotojų žinias ir vystyti įgūdžius. Be to, ĮSA mokytį reikia visą gyvenimą. Komisija ragina verslo mokyklas, universitetus ir kitas švietimo įstaigas įtraukti ĮSA kaip kompleksinį dalyką į mokymo programas, visų pirma į būsimųjų administratorių ir baigiamųjų kursų studentų mokymo programas.
- **Mažoms ir vidutinėms įmonėms.** Kad būtų visapusiškai išnaudotas ĮSA potencialas Europoje užtikrinant užimtumą ir tvarų vystymąsi, labai svarbus yra bendras ĮSA, kurios ėmėsi MVĮ, poveikis. Komisija pripažįsta, kad būtina parengti specialų būdą siekiant paskatinti MVĮ imtis ĮSA. Rengiant tokį būdą, svarbu pripažinti daugelio MVĮ dedamas pastangas ĮSA srityje. Taip pat būtina, kad aktyviai dalyvautų pagrindinės MVĮ organizacijos-tarpininkės ir rėmėjai. Komisija ragins keistis informacija apie tai, kaip galima skatinti MVĮ Europoje imtis ĮSA.

- **Tarptautiniam ĮSA aspektui.** Komisija toliau remis ĮSA visame pasaulyje siekdama kuo geriau išnaudoti įmonių indėlį siekiant JT tūkstantmečio plėtros tikslų. TDO principų trišalė deklaracija dėl TVĮ ir socialinės politikos, TVĮ skirtos EBPO gairės, ir JT pasaulinis susitarimas, kiti orientaciniai dokumentai ir iniciatyvos yra tarptautinės atsakingo verslininkų elgesio gairės. Komisija yra įsipareigojusi skleisti informaciją ir vykdyti šias priemones, todėl bendradarbiaus su kitomis vyriausybėmis ir suinteresuotosiomis šalimis siekdama jų veiksmingumo.

Komisija toliau vaidins vadovaujantį vaidmenį remdama aukštus tarptautinius aplinkosaugos standartus. Komisija siekia stiprinti dvišalių prekybos susitarimų tvaraus vystymosi aspektą ir skatinti dvišaliuose susitarimuose numatytus pagrindinius darbo standartus. Komisija skatins įtraukti nuostatas, remiančias ĮSA priemones, dėl kurių susitarta tarptautiniu mastu, ir dės pastangas, kad būtų išspręsti ĮSA klausimai dvišaliuose dialoguose. Komisija taip pat įsipareigoja taikyti prekybos paskatas skatindama užtikrinti pagrindines tarptautines žmogaus ir (arba) darbo teises, aplinkosaugos reikalavimus ir valdymo principus, visų pirma taikydama naująją ES „Apibendrintą svarbesnių prioritetų sistemą“, kuri įsigaliojo 2006 m. sausio 1 d. Komisija stiprins bendradarbiavimą su TDO skatindama orų darbą, įskaitant bandomuosius prekybos projektus ir taikant oraus darbo rodiklius besivystančiose šalyse. 2006 m. Komisija pateiks komunikatą dėl orus darbo.

Su šalimis-partnerėmis ir atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis Komisija aptars, kaip skatinti ĮSA atsižvelgiant į Cotonou susitarimą ir Naująją strategiją Afrikai¹⁰, bei siūlys aptarti šį klausimą ES ir Afrikos verslo forume, kuris vyks 2006 m. rudenį.

Komisija stebės kitus panašius tarptautinius procesus, kaip antai: JT specialiojo atstovo žmogaus teisėms, tarptautinėms korporacijoms ir kitoms verslo įmonėms darbas, ISO socialinės atsakomybės orientacinių standartų pokyčiai ir sektorių iniciatyvos, pvz., Kimberley proceso neapdorotų deimantų sertifikavimo schema.

6. IŠVADA: BŪTINYBĖ STEIGTI VISŲ SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PARTNERYSTĘ

Komisija mano, kad ĮSA yra svarbi visiems europiečiams, kadangi ji yra vienas iš Europos socialinio modelio aspektų. ĮSA gali prisidėti siekiant tvaraus vystymosi, sustiprinti inovacinę Europos potencialą ir konkurencingumą ir tokiu būdu padidinti įsidarbinimo galimybes ir kurti darbo vietas. Būtina toliau skatinti ĮSA siekiant užtikrinti naująją „augimo ir užimtumo“ partnerystę ir įgyvendinant tvaraus vystymosi tikslus. Komisija ragina visas susijusias šalis prisidėti įgyvendinant šią ambicingą naująją iniciatyvą. Komisija siūlo kartu su valstybėmis narėmis, įmonėmis (per priede aprašytą Aljansą) ir visomis suinteresuotosiomis šalimis paversti Europą ĮSA pavyzdžiu, kadangi ĮSA atspindi pagrindines pačios ES vertybes. Po metų, po diskusijų įvairių suinteresuotųjų šalių forume, Komisija vėl įvertins ĮSA plėtrą Europoje.

¹⁰ KOM(2005) 489, galutinis.

PRIEDAS

PAVERSTI EUROPA ĮMONIŲ SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS PAVYZDŽIU

EUROPOS ALJANSAS UŽ ĮSA

ĮSA SVARBI MUMS VISIEMS

Įmonių socialinė atsakomybė (ĮSA) yra svarbi, kadangi ji atspindi pagrindines visuomenės, kurioje norime gyventi, vertybes. Ji svarbi atskiroms bendrovėms – ir didelėms, ir mažoms, – kurios, pateikdamos naujas prekes ir paslaugas, naujus įgūdžius ir aktyviai dalyvaudamos, netolimoje ateityje ir ilgalaikėje perspektyvoje gerina ekonominius, aplinkosaugos ir socialinius rodiklius. Ji svarbi bendrovių dirbantiems, kuriems ji gali sukurti pasitenkinimą ir įkvėpimą teikiančią darbinę aplinką. Ji svarbi bendrovių produkcijos pirkėjams, vartotojams, kurie vis daugiau dėmesio skiria perkamų prekių ir paslaugų socialiniams ir aplinkosaugos aspektams. Ji svarbi vietinėms bendruomenėms, kuriose veikia bendrovės, nes šios bendruomenės nori žinoti, kad jie gyvena tarp organizacijų, kurioms svarbios tos pačios vertybės ir kurios sprendžia tas pačias problemas. Ji svarbi investuotojams, kurie supranta, kad reikia skatinti verslininkų atsakingumą. Ji svarbi žmonėms, gyvenantiems kituose pasaulio kampeliuose, kurie tikisi, kad jų šalyse veikiančios europinės bendrovės laikysis Europos ir tarptautinių vertybių ir principų. Ji svarbi mūsų vaikams ir būsimosioms kartoms, kurie tikisi gyventi žmogų ir gamtą gerbiančiame pasaulyje.

SIEKTI TVARIOS RINKOS EKONOMIKOS

Per pastaruosius 15 metų ypač didelę reikšmę įgijo įmonių išipareigojimas imtis ĮSA ir valdžios institucijų parama ĮSA dėl žmogaus teisių ir teisinės valstybės, tvaraus demokratijos ir rinkos ekonomikos veikimo visai lygiais – vietiniu, nacionaliniu, Europos ir pasauliniu. Kad rinkos ekonomika galėtų būti sėkmingu ekonomikos pavyzdžiu, būtina remtis tam tikromis sąlygomis: viena vertus, veiksminga ir nuosekli teisinė reglamentavimo sistema; kita vertus, savanoriškas ribojimas ir savikontrolė bei aktyvi inovacijų bei verslumo aplinka, sąžiningumas ir pasitikėjimas: visi šie esminiai elementai užtikrina aukštą ekonominės sėkmės, aplinkosaugos, socialinės sanglaudos ir gerovės laipsnį. Šia prasme pirmaujančios Europos bendrovės labiau nei kada nors anksčiau vysto dialogą su suinteresuotosiomis šalimis, ieško, mokosi ir diegia naujoves valdymo, kontrolės ir produktų kūrimo srityse ir taip įmonių atsakomybę ir atsakomybę dėl produktų paverčia kasdiene verslo ir konkurencijos praktika. Mažos įmonės, kaip pagrindinė augimo ir užimtumo varomoji jėga Europoje, gali daug ką pasiūlyti kaip ir didelės įmonių atsakomybės srityje, nors jos dažnai laikosi neoficialaus ir intuityvaus požiūrio į ĮSA. Globalizacijos ir su ja susijusių struktūrinių pokyčių sąlygomis įmonės keičiasi laukdamos, kad kitos suinteresuotosios šalys taip pat imsis atsakomybės ir dalinsis atsakomybės bei inovacijų keliama rizika ir teikiamomis galimybėmis. Dialogas su suinteresuotosiomis šalimis padeda bendrovėms numatyti ir spręsti socialinius ir aplinkosaugos problemas, kurias gali padaryti įtaką konkurencingumui ateityje.

EUROPOS ALJANSAS UŽ ĮSA

Šiomis aplinkybėmis Europos Komisija remia verslo bendruomenę, kuri deda Europos Aljanso už ĮSA pamatus. Šis Aljansas yra atviras visoms tokius pat tikslus turinčioms įmonėms: paversti Europą įmonių socialinės atsakomybės pavyzdžiu. Šios iniciatyvos esmė yra partnerystė. Ši partnerystė yra pagrįsta susitarimu, kad Europos augimo ir užimtumo strategija visiškai atitiks didėjančios pasaulinės konkurencijos uždavinius, demografinės tendencijas ir tvarią ateitį.

Labai svarbu įgyvendinti šią strategiją, kad būtų užtikrintas tvarus Europos augimas ir europinis gyvenimo būdas. Aljanso veikla pagrįsta nuostata, kad ĮSA gali prisidėti siekiant tvaraus vystymosi, sustiprinti inovacinį Europos potencialą ir konkurencingumą ir tokiu būdu padidinti įsidarbinimo galimybes ir kurti darbo vietas. Aljansas skatina ĮSA kaip verslo galimybę, teikiančią visoms bendrovėms ir visuomenei naudingus sprendimus, ir pripažįsta, kad ĮSA yra savanoriška verslo iniciatyva, atspindinti Europos verslo įvairovę. Nors pagrindiniai ĮSA dalyviai yra įmonės, vietinės, nacionalinės ir Europos lygio valdžios institucijos vaidina pagalbinį vaidmenį jai remti. Aljanso iniciatyva remiasi ankstesnėmis diskusijomis su verslo atstovais ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis. Visų pirma jis remiasi Europos įvairių suinteresuotųjų šalių forumo dėl ĮSA – pagrindinės Europos Komisijos remiamos iniciatyvos – sukaupta patirtimi. Forumas tapo Europos verslo atstovų, darbdavių, profsąjungų ir pilietinės visuomenės organizacijų tribūna, jis paskatino pradėti inovacinį mokymosi procesą ir dialogą ir susitarti dėl rekomendacijų, kaip diegti veiksmingesnę ĮSA. Jis remiasi Europos kampanija mažųjų ir vidutinių įmonių ĮSA skatinti ir daugybe kitų verslo ir darbdavių iniciatyvų. Kitas pagrindinis šio Aljanso aspektas yra Europos įmonių socialinės atsakomybės planas 2010, kuriame pirmaujančios bendrovės ir verslo tinklai išdėstė savo viziją ir prioritetus siekdami Europos požiūriu sukurti konkurencingą ir tvarią įmonę.

Aljansas padeda pagrindus, kuriais remdamiesi ateityje partneriai skatins ĮSA. Jis dėmesį sutelkia į šias tris veiklos sritis:

- Skleisti informaciją ir gilinti žinias apie ĮSA ir rengti pažangos šioje srityje ataskaitas
- Dėmesį telkti į atvirų bendradarbiavimo koalicijų kūrimą
- Užtikrinti palankią ĮSA aplinką

SKLEISTI INFORMACIJĄ IR GILINTI ŽINIAS APIE ĮSA

Aljansas nagrinės ir rems naujus būdus, kurie visais lygiais Europoje ir už jos ribų padėtų keisti ĮSA patirtimi, iniciatyvomis, priemonėmis siekiant pritaikyti jas verslininkams, politiniams vadovams, vartotojams, investuotojams ir visuomenei. Bus kreipiamas didelis dėmesys ĮSA remti visose įmonėse šiuolaikinėmis priemonėmis, kurios būtų geriau pritaikytos nūdienos ir rytdienos realijoms ir uždaviniams.

Aljansas patvirtina, kad remiantis dabartinėmis iniciatyvomis būtina toliau skatinti

tarpdalykinį ĮSA tyrimą Europos mastu, visų pirma dėl jo poveikio konkurencingumui ir tvariam vystymuisi. Šiuo požiūriu būtina užtikrinti glaudesnę bendradarbiavimą su universitetais ir mokslininkais, tęsti dialogą ir bendradarbiavimą su pilietine visuomene.

Būsimas Europos konkurencingumas ir tvarumas priklausys nuo to, ar švietimas užims vadovaujančią padėtį ĮSA darbotvarkėje. Aljansas skatins integruoti ĮSA ir tvarų vystymąsi į tradicines mokymo programas, į būsimųjų administratorių ir baigiamųjų kursų studentų mokymo programas administratorių mokyklose ir kitose švietimo įstaigose.

DĖMESĮ TELKTI Į ATVIRŲ BENDRADARBIAVIMO KOALICIJŲ KŪRIMĄ

Atsižvelgdamas į platų ĮSA pobūdį ir Europos bei tarptautinio verslo įvairovę, Aljansas apibrėžė kelias prioritetinių veiksmų sritis:

- Skatinti inovacijas ir verslumą kuriant tvarias technologijas, produktus ir paslaugas, skirtas visuomeniniams poreikiams tenkinti
- Padėti MVĮ augti ir klestėti:
- Padėti įmonėms įtraukti socialinius ir aplinkosaugos aspektus į savo įmonių veiklą, ypač tiekimo grandinėje
- Vystyti ir stiprinti gebėjimus įsidarbinti
- Lanksčiau reaguoti į įvairovę ir lygių galimybių uždavinį atsižvelgiant į demografinius pokyčius greitai senėjančioje Europos visuomenėje
- Gerinti darbo sąlygas, taip pat bendradarbiaujant su tiekimo grandine
- Diegti inovacijas aplinkosaugos srityje didelį dėmesį kreipiant į ekologinį veiksmingumą ir energijos taupymą kuriant produktus ir prekes
- Stiprinti aktyvų dialogą ir visų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą
- Spręsti skaidrumo ir komunikacijos uždavinius, kad su finansais nesusijusių įmonių ir organizacijų veiklą geriau suprastų visos suinteresuotosios šalys ir kad tokia veikla būtų geriau įtraukta į finansinę veiklą
- Dirbti už Europos Sąjungos ribų neužmirštant socialinės atsakomybės ir atsakomybės už aplinką – kaip dirba įmonės Europos Sąjungoje

Šiuos prioritetus spręs „atviros bendradarbiavimo koalicijos“, kuriose kartu dirbs suinteresuotos bendrovės, pasiryžusios šias problemas spręsti „laboratorijose“ ir nagrinėti bei rengti bendrus projektus kartu su atitinkamais ekspertais ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis padedant Europos Komisijai.

UŽTIKRINTI PALANKIĄ ĮSA APLINKĄ

Priėmus naująją Europos augimo ir užimtumo strategiją ir geresnio reguliavimo iniciatyvą, Europos Komisija su ES valstybėmis narėmis įsipareigojo sukurti ir stiprinti verslui palankią aplinką, kurioje klestėtų ir augtų verslumas ir įmonės.

Be to, Komisija stiprins savo politiką, remiančią savanorišką, naujovišką įmonių veiklą dėl ĮSA, ir skatins teigiamą patirtį ir jos sklaidą per stipresnę verslo ir visų suinteresuotųjų šalių bei nacionalinių valdžios institucijų partnerystę. Ji stengsis būti nuosekli visose politikos srityse ir, tam tikrais atvejais, įtrauks ĮSA rėmimą. Kad bendra misija būtų sėkminga, Aljansas remsis lygiaverčiais aljansais, sudarytas nacionaliniu lygiu, ir rems panašias iniciatyvas šalyse, besidominčiose tokia veikla. Aljansas remia kontrolinių susitikimų su visomis suinteresuotosiomis šalimis rengimą jau nuo 2006 m., kad būtų galima apžvelgti padarytą pažangą įgyvendinant Europos visų suinteresuotųjų šalių forumo dėl ĮSA rekomendacijas ir kitas su ĮSA susijusias tendencijas, pokyčius ir naujoves.

IŠVADOS IR TOLESNI VEIKSMAI

Įsipareigojimas, abipusis pasitikėjimas ir dialogas yra būtinos sąlygos šio Aljanso sėkmei užtikrinti. Aljanso vertė priklausys nuo jo partnerių atlikto darbo pagal numatytas iniciatyvas ir prioritetines sritis. Partneriai sutinka, kad siekdamas užtikrinti koordinavimą ir komunikaciją Aljansas pasikliaus veikiančiomis verslo struktūromis, kurios aktyviai veikia ĮSA srityje. Šio Aljanso partneriai sutinka apžvelgti padarytą pažangą per aukšto lygio susitikimus ir paskelbti apie Aljanso rezultatus atsižvelgiant į Europos augimo ir užimtumo strategiją.

Laikas paversti Europą ĮSA pavyzdžiu. Kad tai virstų tikrove, sudaromas šis Aljansas.